71968 - Hasta Ziyareti ve Adabı

Soru

Hasta Ziyaretinin Hükmü ve Adabı Nedir?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Hasta Ziyaretinin Hükmü:

Alimler bunun müekked bir sünnetin olduğunu savunmuştur. Şeyhulislam ise (el İhtiyarat s. 85’de) bunu farz-i kifaye olarak seçmiştir. Doğrusu budur. Nitekim Buhari ve Muslim’de şöyle rivayet edilmiştir: “Bir Müslümanın diğer Müslümanın beş hususta hakkını gözetmesi vaciptir... bunlardan biri de hasta ziyareti olarak zikredilmiştir.” Başka bir rivayette “Müslümanın diğer Müslümandaki hakkı” ifadesi mevcuttur. Buhari kitabında başlık atarken şöyle dedi: "Hasta Ziyaretinin Vacipliği ve Nebi Sallallahu Aleyhi Vesellem’in: “Aç Olanı Yedirin, Hastayı Ziyaret Edin ve Esiri Özgürleştirin.” Sözü."

Bu hadis, ziyaretin vacip olduğunu gösterir. Zira açları yedirmek ve esirleri özgürleştirmek gibi farz-ı kifaye olduğu anlaşılmaktadır.

Nevevi ise bunun vacip olmadığı hususunda icma olduğunu aktarmıştır.

Şeyh İbn Useymin “El Şerhul Mumti” 5/173’de şöyle dedi: Doğrusu bu, farz-ı kifayedir. Müslümanların hastalarını ziyaret etmeleri vaciptir.

Hasta Ziyaretinin Faziletleri:

Ziyaretin faziletiyle ilgili birçok hadis rivayet edilmiştir. Bazıları şöyledir:

Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle dedi: “Hastayı ziyaret eden kişi, geri dönünceye kadar

cennetin bahçelerindedir.” (Muslim 2568),

Yani ziyaret eden kişi aldığı sevapla cenneti gezip meyvelerinden faydalanan kişiye benzetilmiştir.

Başka bir hadiste: “Kim bir hastayı ziyaret eder veya Allah rızası için bir din kardeşini ziyaret ederse bir tellal şöyle bağırır: “İyi ettin, attığın adımlar hayırlı olsun; Cennet’teki yerin güzel olsun.” (Tirmizi 2008, Elbani Sahih demiştir)

Cabir r.a’dan rivayet edildiğine göre Nebi Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle dedi: “Bir kimse hastayı ziyaret ettiğinde oturuncaya kadar rahmetin içine dalar; onun yanında oturunca da rahmetin içine yerleşir.” (Ahmed, Elbani 2504)

“Bir Müslüman diğer bir Müslüman’a, hastalandığında sabahleyin ziyarette bulunursa yetmiş bin melek akşama kadar o kimsenin bağışlanmasına dua eder. Eğer akşam vakti ziyaret ederse yine yetmiş bin melek o kimseye sabaha kadar bağışlanması için dua eder ve o kimse için Cennet’te hazırlanmış meyve bahçeleri vardır.” (Tirmizi 969, Elbani)

Hasta ziyareti sadece tanıdıklar için meşru değildir. Bilakis tanınan tanınmayan her hasta için meşrudur.

Ziyareti Vacip Olan Hasta:

Şayet hasta, hastalığı nedeniyle dışarıya çıkamaz hale gelmişse onun ziyareti vaciptir. Ancak hasta dışarıya çıkabiliyor ve insanlar onu görebiliyorlarsa onun ziyareti vacip değildir. (El Şerhul Mumti 5/171)

Mahremi olmadığı halde kadın; erkeği, erkek de kadın olan hastayı aşağıdaki şartlarla ziyaret edebilir:

1-Şer’i tesettürün sağlanması,

2-Fitneden emin olunması,

3-Baş başa kalmamaları.

İmam Buhari şöyle başlık atmıştır: Kadınların Mahrem Olmayan Erkekleri Ziyaret Etmeleri

Um el Derda, Mescid müdavimleri olan bir ensari adamı ziyaret etmiştir. Diğer hadiste Aişe r.a, Medine'ye ilk gelişlerinde hastalanan Ebu Bekir'i ve Bilal'i ziyaret ettiğini zikretmiştir.

Enes r.a'da rivayetle Ebu Bekir r.a, Nebi Sallallahu Aleyhi Vesellem'in vefatından sonra Ömer r.a'ya şöyle demiş: "Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'in Ummu Eymen'i ziyaret ettiği gibi, gel biz de ziyaret edelim." (Muslim)

İbn el Cevzi şöyle dedi: Bu tür ziyaretlerde ihtiyar olması gibi fitne oluşmamasını sağlayacak şartlar aranır.

Kafir Olan Hastayı Ziyaret Etmek:

Bir yarar sağlandığı takdirde müşrik olan bir hastayı ziyaret etmekte sakınca yoktur. Nitekim Rasulullah s.a.v, Yahudi bir çocuğu ziyaret etmiş, onu İslam'a davet etmiş, o da İslam'ı kabul etmiştir. (Buhari 1356)

Nebi Sallallahu Aleyhi Vesellem amcası Ebu Talib'in vefatında hazır bulunmuş ve onu İslam'a davet etmiş fakat o kabul etmemiştir. (Buhari, Muslim)

Bu konuda amaçlanan yarar; onu İslam'a davet etmek, onun şerrini bertaraf etmek veya onun ailesini İslam'a ısındırmak vb. amaçlardır. (Fethulbari 125/10)

Hasta Ziyareti Tekrarlanır mı?

Alimlerin seçtiği görüş her gün tekrarlanmamasıdır. Zira bu onun için rahatsız edici olabilir. Bu konuda doğru görüş, duruma göre hareket edilmesidir: Bazı hastalar kendisiyle hoş vakit geçirir ve ziyaretçiyi görmediğinde sıkılırlar. Bu konumdakilerin ziyareti tekrarlamaları sünnet olur ancak hasta rahatsızlık duyarsa ziyaret tekrarlanmaz. (Haşiye b. Kasim 3/12)

Hasta Ziyareti, Uzun Olmamalı

Kişi hastaya yaptığı ziyareti kısa tutmalı ki ona veya ailesine bir rahatsızlık oluşturmasın. Zira hasta

bazı hastalıklarda bazı vakitlerde acılar çeker veya başkasının görmesini istemediği birtakım davranışlar sergileyebilir. Ziyaretin uzun olması ona zor anlar yaşatabilir. Bununla birlikte hastanın durumu göz önünde tutulur. Şayet hasta, ziyaret eden kişinin kalmasından hoşnut ise uzun süre kalınabilir. (El Şerhul Mumti 5/174, Haşiye b. Kasim 3/12)

Ziyaretin Vakti:

Sünnette ziyaret vaktini belirleyen bir hadis bulunmamaktadır. İbn el Kayyım şöyle dedi: Rasulullah s.a.v hasta ziyareti ile ilgili belirli bir gün veya belirli bir vakit açıklamamıştır. Bilakis gece gündüz ve her vakitte ziyaret meşrudur. (Zad el Mead 1/497)

Bazı selef alimleri hastayı gündüzün başında veya akşam başlangıcında ziyaret eder, böylece meleklerin kendilerine daha uzun süre dua ve istiğfar etmelerini sağlarlardı. Hadiste şöyle geçmektedir:

“Bir Müslüman diğer bir Müslüman’a, hastalandığında sabahleyin ziyarette bulunursa yetmiş bin melek akşama kadar o kimsenin bağışlanmasına dua ederler. Eğer akşam vakti ziyaret ederse yine yetmiş bin melek o kimseye sabaha kadar bağışlanması için dua ederler ve o kimse için Cennet’te hazırlanmış meyve bahçeleri vardır.” (Tirmizi 969, Elbani)

Bununla birlikte hastanın durumunu göz önünde bulundurmak gerekir. Ziyaret eden kişi sadece kendine uygun vakti seçmemelidir. Bilakis hastanın ve hasta ailesinin de durumunu göz önünde bulundurarak ziyareti yapar. Gitmeden önce hasta veya ailesiyle ziyareti organize edebilir.

Ayrıca insanların sık ziyaretleri ve ziyaret adabına riayet etmemeleri, hastanın hastalığını artırabilir.

Hastaya Dua Etmek:

Sünnette rivayet edilen dualar okunmalıdır:

“Geçmiş olsun, hastalığın günahlarına kefaret olur inşallah!” (Buhari)

Üç defa şifası için dua eder: Rasulullah s.a.v, Sa’d b. Vakkas’ı ziyaret ettiğinde üç defa şöyle dua

demiştir “Allah’ım Sa’d’a şifa ver.” (Buhari 5659, Muslim 1628)

Nebi Sallallahu Aleyhi Vesellem, sağ eliyle hastanın üzerine mesh eder ve şöyle dua ederdi:

"Allah'ım sen bütün insanların Rabbisin; bu hastanın ızdırabını gider, şifa ver. Şifayı veren sensin. Senden başka şifa yaratacak olan yoktur. Şifa ancak senin şifandır. Bu kulun da hastalıktan eser bırakmayacak şekilde şifalara nail olsun." (Muslim 2191)

İbn Abbas r.a’dan nakledildiğine göre, Nebi Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle buyurmuştur: *“Her kim eceli gelmemiş olan bir hastayı ziyaret eder de onun yanında iken yedi defa, "Büyük arşın Rabbi Yüce Allah'tan sana şifa vermesini dilerim." diye dua ederse Allah o hastaya afiyet ihsan eder.”* (Ahmed, Ebu Davud 3106)

Hastaya: “Nasılsın? Kendini nasıl hissediyorsun?” gibi sorular sorulması gerekir. Nitekim bu ifadeler Nebi Sallallahu Aleyhi Vesellem’den rivayet edilmiştir. Ayrıca ruh halini yükseltmek ve olumlu ifadelerle müjdelemek gerekir. Allah’tan şifa ve afiyet dileyerek, hastalığın günahlarına kefaret olacağını haber vererek onun gönlünü hoş tutmak gerekir. (El Şerhul Mumti 5/171-176)

En iyisini Allah bilir.